

Sygn. akt I CSK 1000/22

POSTANOWIENIE

Dnia 15 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Krajewski

w sprawie z powództwa J. W.

przeciwko A. C.

o ustalenie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 15 września 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powódki

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach

z 8 lutego 2021 r., sygn. akt V ACa 138/19,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 4050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego,**
- 3. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Katowicach na rzecz adwokat P. S. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych powiększoną o kwotę podatku od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 8 lutego 2021 r. Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalił apelację powódki od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach, którym oddalono powództwo o ustalenie nieważności umowy.

Powódka wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jako oczywiście uzasadnionej z uwagi na błędne oddalenie wniosku powódki o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego psychiatry, który to dowód miał wykazać stan zdrowia i nastawienie psychiczne powódki do żądań i gróźb pozwanego, jakie miały miejsce w lutym 2014 r. Ponadto Sąd Apelacyjny błędnie nie zastosował art. 87 k.c., stwierdzając, że powód nie dopuścił się względem powódki groźby karalnej, natomiast nie zauważył, że zachowania pozwanego polegające na uzależnianiu wyprowadzki z domu powódki od zapłacenia przez nią określonej kwoty stanowi groźbę bezprawną polegającą na naruszeniu zasad współżycia społecznego. W ocenie skarżącej sprawa, wbrew twierdzeniom Sądu Apelacyjnego, nie została również rozpatrzona na gruncie art. 82 k.c.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania oraz zasądzenie kosztów postępowania przed Sądem Najwyższym, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, wyrażającym się w szczególności w konieczności zapewnienia jednolitej wykładni i jednolitego stosowania prawa.

Skarżąca oparła wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania m.in. na przesłance wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., tj. oczywistym uzasadnieniu skargi. Przesłanka ta byłaby spełniona, gdyby zaskarżone orzeczenie zapadło z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad obowiązujących w praworządnym państwie, widocznym bez konieczności prowadzenia bardziej szczegółowej analizy. Uznanie oczywistej wadliwości

orzeczenia wymaga wykazania jego sprzeczności z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni i niepozostawiającymi sądowi swobody oceny albo z podstawowymi zasadami orzekania (zob. postanowienia SN: z 20 marca 2019 r., I CSK 475/18; z 11 kwietnia 2018 r., IV CSK 506/17; z 16 kwietnia 2018 r., IV CSK 529/17; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 728/17; z 15 maja 2018 r., II CSK 2/18; z 10 maja 2018 r., I CSK 798/17; z 23 maja 2018 r., I CSK 36/18; z 29 maja 2018 r., I CSK 42/18; z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 16 kwietnia 2018 r., IV CSK 534/17; z 12 marca 2018 r., III CSK 291/17; z 22 kwietnia 2016 r., V CSK 650/15).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie daje podstaw do uznania, że zaskarżony wyrok jest oczywiście wadliwy. Wniosek ten został oparty twierdzeniach, że złożenie przez powódkę oświadczenia woli było związane z uzależnieniem przez pozwanego wyprowadzki z domu powódki od zapłacenia przez nią określonej kwoty, oraz, że pozwany wymuszał na powódce zwrot zawyżonych nakładów i straszył powódkę, że jeżeli tego nie zrobi, to wróci do jej domu i będzie z nią zamieszkiwał. Twierdzenia te na nie znajdują odzwierciedlenia w przyjętych ustaleniach faktycznych. Wobec braku takich ustaleń trudno w ogóle odkodować, na czym miała w niniejszej sprawie polegać bezprawna groźba pozwanego względem powódki. Jej niewykazanie zwalnia z potrzeby oceny stanu obawy co do poważnego niebezpieczeństwa osobistego lub majątkowego, która musi być konsekwencją bezprawnej groźby.

W świetle ustaleń Sądu Apelacyjnego nie sposób uznać za oczywiście wadliwe przyjęcia, że przyczyną złożenia przez powódkę oświadczenia woli była chęć definitywnego rozstania z pozwanym wobec rozpoczęcia przez nią nowego związku oraz uregulowania wspólnych kwestii finansowych, a co za tym idzie – było ono wynikiem swobodnej decyzji powódki. Okoliczności niniejszej sprawy nie dawały również podstaw do wnioskowania, że powódka mogła złożyć oświadczenie woli w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, albo że w tym zakresie nie przeprowadzono właściwie postępowania dowodowego. Wskazać przy tym należy, że wśród podstaw kasacyjnych nie wymieniono art. 82 k.c., w związku z czym Sąd Najwyższy nie mógł w ogóle oceniać sprawy na tej podstawie

Z tych przyczyn należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. Suma zwrotu kosztów równa jest wynagrodzeniu adwokata w wysokości wynikającej z § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 oraz § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu kasacyjnym przyznano na podstawie § 2 pkt 1 oraz § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 8 pkt 6 i § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.

[as]